

Pedagogisch beleidsplan
Kinderopvang Little Happiness

Locatie: Meint Veningastraat 19

Inhoud pedagogische beleidsplan

1. Inleiding & Locatiegebonden Werkplan

2. Doelstelling en visie

2.1 Doelstelling

2.2 Visie

3. Pedagogische doelen

3.1 Bieden van fysieke en emotionele veiligheid

3.2 Ontwikkelen van sociale competenties

3.3 Ontwikkelen van persoonlijke competenties

3.3.1 Lichamelijke ontwikkeling

3.3.2 Cognitieve ontwikkeling

3.3.3 Taalontwikkeling

3.3.4 Expressieve en beeldende competenties

3.4 Overdracht van normen en waarden

4. Pedagogische en praktische afspraken

4.1 Vaste gezichten

4.2 Groep

4.3 Wanneer op de groep

5. Personeel

5.1 Pedagogisch medewerkers

5.2 Locatie manager

5.3 Pedagogisch coach

5.4 Stagiairs

5.5 Beroepskracht-kind-ratio

5.6 3 uren regeling

5.7 4-ogen-principe

5.8 Achterwacht

6. Kinderen in beeld

6.1 Mentorschap

6.2 Kind-volg-systeem

6.3 Samenwerken met school doorgaande ontwikkellijn

7. Algemeen

- 7.1 Eten en drinken
- 7.2 Verschonen en zindelijk worden
- 7.3 Slapen
- 7.4 Dagplanning
- 7.5 Uitstapjes
- 7.6 Afname extra dagen of ruilen van dagen
- 7.7 Veiligheid en hygiëne
- 7.8 Ziekte en ongevallen
- 7.9 Inspectie GGD

8. Ouders

- 8.1 Samenwerken met ouders en ouderbetrokkenheid
- 8.2 Oudercommissie
- 8.3 Signalering
- 8.4 Klachtenreglement
- 8.5 Privacy

9. Externe contacten en relaties

Pedagogisch beleidsplan kinderopvang Little Happiness

1. Inleiding & Locatie Verbonden Werkplan

Hartelijk welkom bij kinderdagverblijf Little Happiness. Wij (Lara van Dijken en Noa Maatkamp) willen met ons kinderdagverblijf en een team van gepassioneerde pedagogisch medewerkers, door ontwikkelingsgericht te werken ervoor zorgen dat kinderen bij ons kwalitatief goede opvang geboden krijgen. Met ons pedagogisch beleidsplan willen wij een beeld geven van onze werkwijze.

In dit pedagogisch beleidsplan staan de visie en de pedagogische uitgangspunten van kinderdagverblijf Little Happiness beschreven. Het laat zien hoe wij naar de kinderen kijken. Welke behoefte hebben kinderen, hoe voorzien wij daarin en waarom doen we het zo? We hebben dit geschreven aan de hand van de vier wettelijke pedagogische opvoedingsdoelen voor de kinderopvang van professor Marianne Riksen-Walraven. Daarnaast staan in het pedagogisch beleidsplan veel praktische pedagogische afspraken beschreven.

2. Doelstelling en visie

2.1 Doelstelling

Kinderdagverblijf Little Happiness heeft onze doelstelling het aanbieden van kwalitatief goede kinderopvang. Hierin staan het bieden van veiligheid en het geven van warmte centraal. Ons doel is ieder kind de gelegenheid te geven zich optimaal te ontwikkelen tot een zelfstandig, onafhankelijk mens met zelfvertrouwen, verantwoordelijkheidsgevoel en respect voor zichzelf en voor de wereld om zich heen.

2.2 Visie

Opvang in de groep

Door je kind naar Little Happiness te brengen, kies je als ouder voor opvang in een groep. Je kind bevindt zich dan in een andere omgeving met andere mogelijkheden dan thuis. Voor kinderen is het kinderdagverblijf een plaats om elkaar te leren kennen en met elkaar te spelen. Samen eten, samen slapen, rekening met elkaar houden, van elkaar leren en samen ervaringen opdoen die anders zijn dan thuis.

Kinderdagverblijf Little Happiness werkt vanuit de volgende kernwaarden en uitgangspunten onder visie te kunnen bereiken:

- Iedere kind is uniek, we waarderen ieder kind zoals het is
- We tonen respect voor elkaar, voor ieders eigenheid, voor de omgeving en het materiaal.
- We willen dat de kinderen bij ons plezier beleven; het spelen staat voorop!
- Een kind is van nature nieuwsgierig en heeft de ruimte nodig om zich te ontplooien; we geven ruimte voor eigen initiatief, we bieden een uitdagende, veilige leeromgeving.
- We geven liefdevolle aandacht en verzorging
- We bieden kleinschalige opvang aan zodat ieder kind veel aandacht krijgt, we hebben oog voor ieder kind en spelen in op de individuele behoeften en de belevingswereld van het kind.
- We stemmen goed af met de ouders en werken aan wederzijds vertrouwen met hen, zodat ieder kind zich veilig kan voelen.
- Vanuit geborgenheid en emotionele ondersteuning voelt een kind zich veilig en uitgedaagd om zich in zijn eigen tempo te ontwikkelen en samen met andere kinderen de wereld te ontdekken.
- We bieden gezonde voeding aan, vrij van onnatuurlijke toevoegingen, zodat het kind volop kan groeien en ontwikkelen.
- We proberen een betaalbare opvang te zijn voor iedere ouder

3. Pedagogische doelen

De visie van Kinderdagverblijf Little Happiness is zichtbaar in ons handelen. Dit hebben we beschreven aan de hand van vier opvoedingsdoelen.

3.1 Bieden van fysieke en emotionele veiligheid

Het bieden van een gevoel van veiligheid vormt de pedagogische basis bij Kinderdagverblijf Little Happiness. Een veilig en vertrouwd gevoel draagt bij aan het welbevinden van de kinderen. Het is noodzakelijk voor een goede ontwikkeling. Vanuit een gevoel van vertrouwen en veiligheid kunnen en durven de kinderen op onderzoek uit te gaan en te ontdekken. En durven ze zichzelf te zijn.

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness zorgen we voor de fysieke veiligheid door veilige ruimtes en materialen, verse en gezonde voeding en voldoende mogelijkheden voor beweging. We kunnen kinderen echter niet overal tegen beschermen en hechten ook belang aan het bieden van uitdagingen. We wegen zorgvuldig af wat verantwoorde risico's zijn en maken met de kinderen afspraken gericht op het voorkomen van onverantwoorde risico's.

Voor Kinderdagverblijf Little Happiness betekent het bieden van emotionele veiligheid dat we ervoor zorgen dat ieder kind zich welkom voelt, zich gewaardeerd en geaccepteerd voelt. Dit doen we door goed te kijken en te luisteren naar kinderen: we hebben oog voor de initiatieven van de kinderen, voor wat ze nodig hebben en reageren daar warm, invoelend en positief op. Zo ondersteunen we de kinderen en zorgen we voor een open, ontspannen sfeer van vertrouwen.

We geven duidelijk aan wat we van kinderen verwachten en hanteren grenzen op een doortastende, consequente en respectvolle manier. Zo weten kinderen waar ze aan toe zijn en kunnen ze overzien wat er van hen verwacht wordt. Een gevoel van veiligheid wordt bij Kinderdagverblijf Little Happiness ook geboden door aantrekkelijke en overzichtelijke groepsruimtes. Deze zijn ingericht met verschillende speelhoeken, waar voor de kinderen duidelijk zichtbaar is welke spelmaterialen er zijn en wat er te doen is. De plekken voor rustig en actief spel zijn zo veel mogelijk van elkaar gescheiden, zodat kinderen elkaars activiteiten niet verstoren.

We zijn voorspelbaar door te werken met een vast dagprogramma met dagelijks terugkerende routines en rituelen. We zorgen voor afwisseling van activiteit en rust. De structuur die in het dagprogramma wordt geboden, hangt af van het ontwikkelingsniveau en de behoeften van de kinderen in de groep.

Binnen het dagritme van de groep houden we de individuele behoeften van kinderen in het oog. Voor baby's volgen we zo veel mogelijk het ritme van thuis en stemmen we hierover nauw met ouders af.

3.2 Ontwikkelen van sociale competenties

Sociale competenties ontstaan in relatie met andere mensen. Bij sociale ontwikkeling gaat het om het ontwikkelen van sociale vaardigheden zoals samen spelen, samenwerken, anderen aanvoelen en rekening houden met elkaars gevoelens, initiatief nemen en volgen, anderen helpen, om hulp vragen en hulp ontvangen, conflicten voorkomen en oplossen. Kinderen krijgen steeds meer inzicht in zichzelf en hun relaties met anderen.

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness is er voor kinderen volop gelegenheid om sociale ervaringen op te doen. We willen graag dat kinderen het gevoel hebben erbij te horen en zich verbonden voelen met de groep. We bewaken dat elk kind in de groep zich prettig voelt of gaat voelen. Dat doen we door samen met de kinderen plezier te maken en zo een 'wij-gevoel' te creëren. We geven met ons eigen gedrag het voorbeeld van de manier waarop we ons in sociale situaties gedragen.

We stimuleren de betrokkenheid tussen de kinderen onderling en begeleiden de interacties tussen kinderen. Dit doen we door kinderen attent te maken op elkaar, ieders bedoeling te verwoorden, praten en uitleggen. We geven kinderen tijd en ruimte om ongestoord met elkaar te spelen en bieden activiteiten in kleine en grote groepen aan. Kinderen krijgen de kans vriendschappen te ontwikkelen.

We vinden het belangrijk dat kinderen leren hun eigen gevoelens en die van anderen te respecteren. Wanneer er conflicten ontstaan, krijgen kinderen de gelegenheid om zelf een oplossing te vinden voor het probleem. Als kinderen er zelf niet uitkomen of de situatie ongelijkwaardig is, ondersteunen we ze bij het oplossen. Dat doen we door te vragen en te verwoorden wat het probleem is, zodat ieder kind zich begrepen voelt. Kinderen worden betrokken bij het bedenken van een oplossing en we houden in het oog of ze daarna zelf weer verder kunnen.

Zo doen kinderen spelenderwijs sociale kennis en vaardigheden op, zodat ze steeds zelfstandiger relaties met anderen kunnen opbouwen en onderhouden.

3.3 Ontwikkelen van persoonlijke competenties

Bij het ontwikkelen van de persoonlijke competenties gaat het om de ontwikkeling van de persoonlijkheid van kinderen, zoals zelfvertrouwen ontwikkelen, steeds meer zelfstandig kunnen, veerkracht, flexibiliteit, creativiteit, etc. Deze eigenschappen geven een kind grip op de omgeving. Ook het ontwikkelen van talenten hoort hierbij. Kinderen ontdekken wat ze wel en niet goed kunnen en weten steeds beter wat ze

willen.

De ontwikkeling van persoonlijke competenties vindt vooral plaats door dingen spelenderwijs te onderzoeken. Voor ons betekent dit dat we kinderen tijdens vrij spel en begeleide activiteiten de gelegenheid geven om dingen op hun eigen manier uit te proberen en te ontdekken. Met een nieuwsgierige en open blik kijken we goed naar wat de kinderen doen. We voegen daarbij in zonder het spel over te nemen en tonen respect voor hun eigen ideeën en oplossingen. Door ruimte te geven voor wat een kind zelf kan en te helpen bij wat het nog net niet zelf kan, sluiten we aan bij zijn ontwikkeling en stimuleren we hem een stapje verder te groeien.

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness staat de brede ontwikkeling van kinderen centraal. Kinderen kunnen bij ons op allerlei vlakken spelenderwijs vaardigheden en kennis opdoen en ontdekken waar ze goed in zijn.

3.3.1 Lichamelijke ontwikkeling

Spelen en bewegen vinden we bij Kinderdagverblijf Little Happiness niet alleen leuk en gezond, maar ook heel belangrijk: de motorische en zintuiglijke ontwikkeling vormen de basis van andere ontwikkelingsgebieden. Kinderen leren hun eigen lichaam kennen, ze ontdekken hun fysieke mogelijkheden en beperkingen en ontwikkelen lichaamsbesef. Hun zelfstandigheid groeit.

Jonge kinderen hebben een aangeboren drang om dingen zelf ervaren en te doen. Eerst met hulp van vertrouwde volwassenen, later in toenemende mate zelfstandig. Ervaren doen ze door bewegen, voelen, zien, ruiken, horen en proeven. Daarom bieden we kinderen volop ruimte voor beweging.

Baby's die daaraan toe zijn, worden op een veilige plek in de groepsruimte op een speelkleed of zachte mat gelegd om te spelen, zodat zij de ruimte hebben om met hun hele lijfje te bewegen. Omdat zogenaamde babystoeltjes (zoals wipstoel) de bewegingsvrijheid van baby's beperken, worden deze beperkt gebruikt, bijvoorbeeld om een fruithapje te geven of om een kindje te laten uitbuiken na de voeding. Kinderen zitten hier maar korte tijd in.

We zorgen voor speelgoed en activiteiten die beweging uitlokken. Bijvoorbeeld materialen die kinderen met al hun zintuigen kunnen onderzoeken zoals zand, water, verschillende soorten klei, scheerschuim en verf. Met bijvoorbeeld een rammelaar om mee te schudden, een zachte bal om achteraan te kruipen, een duwkar om mee te lopen, fietsen en skelters om op te rijden, ballen om te gooien en te vangen, te voetballen of basketballen wordt de grove motoriek spelenderwijs ontwikkeld. Puzzels, scharen, potloden en stiften, duplo, lego, k'nex, e.d. stimuleren de fijne motoriek. En er worden activiteiten aangeboden als een klim- en klauterparcours, bewegen op muziek, dansen, sport- en spelactiviteiten, enz. Plezier in bewegen

staat voorop!

Natuurlijk doen de buitenruimtes bij uitstek een beroep op de motorische en zintuiglijke competenties. Buiten is alles anders dan binnen: er is van alles te zien, voelen, ruiken en misschien zelfs te proeven. Kinderen hebben bij ons buiten volop de ruimte om te rennen, springen, klauteren en fietsen.

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness willen we het buiten zijn en buiten spelen het liefst dagelijks laten ervaren.

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness zijn we er ons van bewust hoe we kinderen benaderen en aanraken en nodigen we kinderen uit om mee te werken en zo veel mogelijk zelf te doen, bijvoorbeeld tijdens verzorgingsmomenten. De dagelijkse terugkerende rituelen worden ook gezien als kansen om kinderen te laten groeien: bij ons mogen kinderen van jongs af aan zelf proberen hun boterham te smeren, hun drinken in te schenken en hun fruit helpen klaarmaken. Ze worden gestimuleerd om bijvoorbeeld zelf hun schoenen of jas aan te trekken. Natuurlijk met hulp van een volwassene of ouder kind, als dat nodig is. We zien de kinderen groeien als ze ervaren dat het ze steeds een beetje beter zelf lukt!

3.3.2 Cognitieve ontwikkeling

Kinderen zijn van nature nieuwsgierig en gaan op onderzoek uit om de wereld om hen heen beter te kunnen snappen. Ze verruimen hun wereld door nieuwe ontdekkingen.

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness krijgen alle kinderen, ook de allerjongsten, de kans om 'ervarend' te leren en steeds meer grip te krijgen op hun wereld. Tijdens spel en activiteiten geven we uitleg over de wereld die kinderen aan het ontdekken zijn. We stellen prikkelende vragen die kinderen aanzetten tot nadenken.

De inrichting van de ruimte, het (spel) materiaal en het aanbod aan activiteiten stimuleren de kinderen om zelfstandig, samen met andere kinderen en onze medewerkers op ontdekkingstocht te gaan. In onze rijk ingerichte groepsruimtes valt voor iedereen wat te ontdekken. Er zijn hoeken voor verschillende soorten spel en activiteiten. In de hoeken zijn volop interessante en uitdagende materialen te vinden waar kinderen graag mee spelen. Er wordt veel gebruik gemaakt van 'open materialen' en 'materialen uit het echte leven': materialen waar op veel verschillende manieren gespeeld mee kan worden en waarmee kinderen de werkelijkheid kunnen nadoen. De spelmaterialen staan grotendeels op kindhoogte in open kasten en kasten voorzien van afbeeldingen, zodat kinderen goed kunnen zien wat er allemaal is en ze de spullen makkelijk zelf kunnen pakken, gebruiken en weer opbergen. Vrij spelen, zowel binnen als buiten, en georganiseerde activiteiten hebben beide een plek in ons aanbod. Bij activiteiten die we aanbieden sluiten we zoveel mogelijk aan bij de interesses en mogelijkheden van de kinderen, zodat de activiteiten

betekenis voor hen hebben. Ook bij de activiteiten staat het plezier beleven en het ontdekken van materialen en mogelijkheden ervan centraal. Dit proces vinden we belangrijker dan het eindproduct. Zo krijgen ze de ruimte om hun eigen ontwikkelingspad te volgen. Kinderen kiezen zelf hun activiteit: meedoen mag, maar moet niet. We stimuleren kinderen om mee te doen en een activiteit af te maken als ze ervoor gekozen hebben.

3.3.3 Taalontwikkeling

Kinderen hebben van jongs af aan al vaardigheden om zichzelf uit te drukken. De allerjongsten doen dit door geluidjes, gebaren, kijken, oogcontact. Rond het eerste jaar komt daar taal bij. Kinderen leren steeds beter vertellen wat ze voelen, zien, denken, ontdekken en willen dit met anderen delen. Ze leren een eigen mening te vormen en leren dat anderen een andere mening kunnen hebben.

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness hebben we oog voor de non-verbale signalen en contactinitiatieven van de kinderen en reageren we daar op een sensitieve manier op. Voor jonge kinderen benoemen we wat ze doen en zien, waar ze bij betrokken zijn. We verwoorden hun gevoelens en emoties en vertellen wat wij doen en wat er gaat gebeuren. We stellen prikkelende vragen en gaan in op de vragen van kinderen. Dat wat we zeggen stemmen we af op de taalontwikkeling van het kind.

In de dagopvang en peuteropvang wordt veel gezongen en lezen we dagelijks voor, individueel en/of in kleine groepjes. We tonen respect voor de mening van elk kind door te kijken, luisteren en aan te sluiten bij de interesses en de ideeën van de kinderen.

3.3.4 Expressieve en beeldende competenties

Ritmes, bewegen, geluid, je uitdrukken in materiaal door verven, tekenen, kleien e.d. horen bij de natuur van kinderen. Plezier in schoonheid, eigen lijf en het ontdekken van talenten zijn hiermee verbonden.

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness bieden we kinderen de kans zich op verschillende manieren uit te drukken. We zoeken steeds naar uitdagende materialen en activiteiten en zorgen voor een gevarieerd aanbod dat aansluit bij ieders interesse en mogelijkheden. We zijn ons ervan bewust dat oudere kinderen behoefte hebben aan andere activiteiten dan jongere kinderen en jongens en meisjes andere interesses kunnen hebben. Daarom bieden we afwisseling van activiteiten binnen en buiten, op gebied van dans, sport en beweging, zingen en muziek maken, tekenen, verven en andere beeldende uitingen zoals techniek,

bouwen en natuurbeleving.

Kinderen worden bij ons aangemoedigd om nieuwe uitdagingen uit te gaan, door bijvoorbeeld andere materialen aan te bieden of door vertrouwd materiaal op een andere manier te gebruiken dan ze gewend zijn. Door een verscheidenheid aan materialen en activiteiten kunnen kinderen zich ontwikkelen op gebieden waar hun interesse en talenten liggen. De activiteiten worden van tevoren gepland, maar ontstaan vaak ook spontaan.

3.4 Overdracht van normen en waarden

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness ontmoeten de kinderen andere kinderen en pedagogisch medewerkers en komen zo in aanraking met een mix van sociale achtergronden, leefstijlen en omgangsvormen. Ze krijgen zo de gelegenheid kennis te maken met de diversiteit van de samenleving: ze ervaren dat er verschillen zijn in hoe mensen eruit zien, in gewoonten en gebruiken. Bij Kinderopvang Little Happiness krijgen ze de kans de waarden en normen te leren kennen van de samenleving waar zij deel van maken.

Bij Kinderdagverblijf Little Happiness maken we kinderen bewust van de wereld om hen heen en geven we uitleg over de wereld die ze aan het ontdekken zijn. Op onze locaties staat in het contact met de kinderen respect en verdraagzaamheid centraal: voor elkaar, voor ieders eigenheid, voor de omgeving en het materiaal. We benoemen en waarderen overeenkomsten en verschillen en stellen ons eigen gedrag als voorbeeld. Onze reacties geven richting aan het gedrag van kinderen. We geven complimenten, moedigen kinderen aan en geven positieve gedragsaanwijzingen. Ook via thema's en activiteiten kunnen we kinderen mogelijkheden bieden voor het benoemen en respecteren van normen en waarden en (culturele) overeenkomsten en verschillen.

Gedragingen als iemand opzettelijk pijn doet, schelden, uitlachen, pesten of dwingen, beschouwen we als niet respectvol en worden niet getolereerd. We vinden het belangrijk dat kinderen betrokken worden bij en medeverantwoordelijk worden gemaakt voor het creëren van een fijne sfeer op de opvang. We bespreken met hen de groepsregels over het omgaan met elkaar en met de materialen. We zorgen dat er een beperkt aantal duidelijke en positief geformuleerde groepsregels zijn.

4. Pedagogische en praktische afspraken

4.1 Vaste gezichten

Bij kinderdagverblijf Little Happiness vinden we continuïteit en stabiliteit op de groepen belangrijk. Wij werken daarom met vaste groepen waaraan een aantal

vaste medewerkers gekoppeld is. Zo leren wij elkaar goed kennen en kan er een vertrouwensband ontstaan

4.2 Groep

Bij kinderdagverblijf Little Happiness hebben wij één groep met zoveel mogelijk dezelfde medewerkers en bekende kinderen. Onze groep biedt voldoende ruimte voor het aantal kinderen dat opgevangen wordt. Little Happiness bestaat uit 1 stamgroep met de leeftijd 0-4 jaar en bestaat uit maximaal 16 kindjes. Per aanwezig kind is er verplicht om 3,5m² binnenruimte te hebben. Ons pand bestaat uit 140m². In de groep werken in principe twee of drie vaste pedagogische medewerkers. Het aantal pedagogisch medewerkers dat tegelijkertijd aanwezig is, hangt af van het aantal en de leeftijd van de kinderen die er zijn. Hiervoor gebruiken wij de rekenmachine 1ratio.nl

4.3 Wennen op de groep

Als een kind nieuw op de kinderopvang Little Happiness komt zorgen we voor een zorgvuldig opgebouwde wenperiode. In de week voor de officiële plaatsing mag het kind twee dagdelen komen om te wennen aan de groep. De eerste keer blijft de ouder er eerst een uurtje bij zodat het kind veilig en in alle rust kan wennen. Daarna laat de ouder het kindje een paar uurtjes achter in overleg om te kijken hoe het gaat. De tweede keer kan het kindje alleen komen wennen, we overleggen dan met de ouder hoe we het wennen voor het kind zo makkelijk mogelijk kunnen laten verlopen en hoe we bijvoorbeeld met het middagslaapje omgaan. We vragen de ouder telefonisch standby te staan. Een wen kindje blijft dichtbij de pedagogisch medewerker we leggen het kind uit wie de andere kinderen zijn, en wat er gaat gebeuren in de groep, we zorgen voor een rustige en ontspannen sfeer, we spelen mee, we pakken het kind op schoot, we maken de groep zo veilig en herkenbaar mogelijk.

Wendagen plannen we vanaf de startdatum van het contract.

5. Personeel

5.1 Pedagogisch medewerkers

Bij kinderdagverblijf Little Happiness zijn alle pedagogische medewerkers die op de groep staan volgens de cao kinderopvang gekwalificeerd en hebben minimaal een relevante mbo opleiding. Zij zijn 3F geschoold of nemen binnenkort deel aan een cursus 3F. Alle medewerkers bij kinderdagverblijf Little Happiness zijn in het bezit van een geldige Verklaring Omtrent Gedrag (VOG).

5.2 Locatie manager

De locatiemanager is verantwoordelijk voor het bewaken van een goed pedagogisch klimaat op de locatie en het faciliteren en organiseren van de voorwaarden die nodig zijn om dit te kunnen bereiken, bijvoorbeeld een hygiënische omgeving, vaste regels, structuur, dit geeft voorspelbaarheid en rust. De locatiemanager is regelmatig op de groep aanwezig om de medewerkers te begeleiden en aan te sturen.

De locatiemanager is tevens aandachtsfunctionaris kindermishandeling en huiselijk geweld.

5.3 Pedagogisch coach

Samen met de locatiemanager is de pedagogische coach verantwoordelijk voor het coachen en begeleiden van pedagogisch medewerkers. Je helpt hen bij het ontwikkelen van competenties en vaardigheden, waardoor ze kunnen bijdragen aan een veilige en stimulerende omgeving voor kinderen. De pedagogische coach voert ook coachgesprekken op locatie.

5.4 Stagiaire

Kinderopvang Little Happiness wil zijn bijdrage leveren aan de ontwikkeling van jonge mensen. Daarom bieden wij de mogelijkheid om stage te lopen bij Little Happiness

Bij kinderdagverblijf Little Happiness bieden wij stageplekken aan voor:

- Beroepsopleidende leerweg (BOL) waarbij de stagiaire het grootste deel van zijn/haar opleiding op school te vinden is.
- Beroepsbegeleidende leerweg (BBL). Een BBL studie betekent een combinatie van werken en leren, waarbij de stagiair bij ons in loondienst is.

De begeleiding:

Tijdens de stage bij kinderdagverblijf Little Happiness wordt de stagiaire begeleid bij het toepassen van de theorie in de praktijk, zodat deze aan het einde van de opleiding voldoende kennis en vaardigheid heeft verworven om zelfstandig het beroep te kunnen uitoefenen.

Wat betekent dit in de praktijk:

Leren in de praktijk, binnen een jong, zelfstandig en collegiaal team. De stagiaire werkt uiteindelijk toe naar een (deels) eigen verantwoordelijkheid binnen een groep met als hoogste doel het belang van het kind. Door aan opdrachten te werken in de praktijk krijgt de stage gestalte en groeit de beroepsverantwoordelijkheid van de leerling. Afhankelijk van de opleidingsfase van de stagiaire en de competenties die zij op dat moment beheerst, worden er afspraken gemaakt over de werkzaamheden die hij of zij wel of niet mag uitvoeren.

Taken die stagiaires, BOL en BBL bij Little Happiness onder andere uitvoeren zijn: het observeren van kinderen, activiteiten organiseren, verzorging van de kinderen, kinderen ondersteunen in hun ontwikkeling, contact houden met ouders/verzorgers en het helpen met huishoudelijke taken waaronder: schoonmaken, boodschappen etc.

Indeling:

Per dag is er op de groep plaats voor 1 stagiaire, om de rust op de groep te bewaren en de stagiaire alle ruimte te geven voor zijn/haar eigen ontwikkeling.

De stagebegeleider:

De stagebegeleider bewaakt het leerproces en de leerroute van alle stagiaires. Zij begeleidt de stagiair bij de wijze waarop die zijn/haar leerdoelen kan behalen. Zij regelt en organiseert de praktijkperiode en registreert de behaalde eindtermen, opdrachten vanuit de opleiding en de praktijk resultaten. Zij zorgt voor de introductie, gesprekken, tussentijdse evaluatie en de eindevaluatie. Zij voert één keer per maand een reflectiegesprek met de stagiaire. Zij draagt zorg voor het werkplan en is eindverantwoordelijke voor de stagiaire.

5.5 Beroepskracht- kind- ratio

Het aantal ingezette pm'ers wordt berekend door middel van de wet kinderopvang. Vanzelfsprekend houden wij ons hieraan. Tenminste 1 groepsleider wordt ingezet voor de verzorging en begeleiding van gelijktijdig:

- 3 kinderen in de leeftijd van 0 tot 1 jaar
- 5 kinderen in de leeftijd van 1 tot 2 jaar
- 8 kinderen in de leeftijd van 2 tot 3 jaar
- 8 kinderen in de leeftijd van 3 tot 4 jaar

Kinderdagverblijf Little Happiness maakt gebruik van (rekentool) op www.1ratio.nl. Zo kunnen er nooit te veel kindjes tegelijk op de groep zijn.

5.6 3 uren regeling

Op één dag mag er maximaal 3 uur tijdelijk minder personeel ingezet worden. Minimaal de helft van het aantal benodigde pedagogisch medewerkers moet aanwezig zijn tijdens die 3 uur.

Bij minimaal 10 uur aan 1 gesloten opvang, kan worden afgeweken van de BKR gedurende maximaal 3 uur per dag. Die uren hoeven niet aan 1 gesloten te zijn. Er kunnen tijdens die uren minder pedagogisch medewerkers worden ingezet. Voorwaarde is dat minimaal de helft van het op grond van de beroepskracht kind-ratio vereiste aantal medewerkers wordt ingezet.

Er zijn geen tijdvakken waarbinnen afwijken van de BKR wel of niet is toegestaan. De kinderopvangorganisatie bepaalt deze tijdvakken zelf. De kinderopvangorganisatie kan zelf bepalen op welke tijdstippen verantwoord kan worden afgeweken van de beroepskracht kind-ratio op basis van het dagritme op het kindcentrum of in de afzonderlijke groepen.

Afwijken van de BKR:

Hoe geeft kinderdagverblijf Little Happiness vorm aan deze regeling?

Kinderdagverblijf Little Happiness gaat ervan uit dat er voor het kinderdagverblijf sprake is van een BKR afwijking tussen 7.30 en 8.30 uur en van 16:30 tot 17:30 en tijdens de middagpauze van 12:30 tot 13:30 uur.

Omdat de brengtijden kunnen variëren zal tussen 7.30 en 8.30 uur een afwijking van de BKR mogelijk zijn. Dit omdat na 6.30 de kinderen druppelsgewijs binnenkomen.

Tijdens de middag hebben veel kinderen een slaapmoment. Omdat de drukte op de groep dan afneemt, is dit een goed moment voor de pedagogisch medewerkers beurtelings eventueel een half uur pauze te nemen. Zij die langer dan 5,5 uur per dag werken dienen namelijk een verplichte pauze te nemen van een half uur. Hierdoor wordt mogelijk van 12.30 tot 13.30 uur afgeweken van de BKR.

Omdat de haal tijden kunnen variëren zal tussen 16.30 tot 17.30 een afwijking van de BKR mogelijk zijn.

Tijdens de 3 uren regeling staat de emotionele veiligheid van de kinderen voorop. We waarborgen onze veiligheid door te zorgen dat er nooit te veel kinderen tegelijk aanwezig zijn. Hierdoor kunnen we persoonlijke aandacht bieden en een veilige omgeving creëren. Daarnaast hanteren we de richtlijn om alleen weg te gaan als dit mogelijk is zodat er altijd voldoende personeel in de buurt is om op de kinderen te letten. We hebben een duidelijke structuur in onze dagindeling, wat bijdraagt aan de voorspelbaarheid en stabiliteit voor de kinderen. Voor de middagpauzes van ons personeel hebben wij een aparte plek in de keuken, zo is er altijd iemand dichtbij. Op deze manier kan snel iemand bijspringen op eventuele behoeften van de kinderen, terwijl ons personeel pauze heeft. Zo blijven wij ons inzetten voor een veilige en ondersteunende omgeving waarin ieder kind zich emotioneel geborgen voelt.

5.7 4-ogen-principe

Het vier ogen principe is een essentiële drempel tegen mishandeling en seksueel misbruik van kinderen. Dit betekent dat er in een kinderdagverblijf altijd een volwassene moet kunnen meekijken of meeluisteren. Er wordt niet bedoeld dat er altijd twee mensen op de groep moeten zijn. Vertrekpunten zijn namelijk:

- De uitvoering van het vier ogen principe moet pedagogisch verantwoord zijn.
- De wijze waarop invulling wordt gegeven dient opgenomen te worden in het veiligheids- en gezondheidsbeleid

De dagopvang op onze locatie is zo georganiseerd dat een pedagogisch medewerker, pedagogisch medewerker in opleiding, stagiaire, vrijwilliger of andere volwassenen zijn of haar werkzaamheden uitsluitend kan verrichten terwijl hij of zij gezien of gehoord kan worden door een andere volwassenen.

Het allerbelangrijkste vinden wij dat er binnen onze locatie een open en eerlijke aanspreekcultuur is. Er kunnen immers nog zoveel maatregelen getroffen worden, maar indien medewerkers elkaar niet durven aan te spreken op houding en gedrag, zullen vele maatregelen ook niet meer relevant zijn.

Kinderdagverblijf Little Happiness geeft hierop de volgende wijze vorm aan: Op de groep wordt zoveel mogelijk met twee beroepskrachten gewerkt. Mocht er een beroepskracht alleen komen te staan op de groep door overmacht, kunnen wij terugvallen op bijvoorbeeld stagiaires, beroepskrachten in opleiding. Ook hebben wij op onze locatie beveiligingscamera's hangen die constant opnemen. Bij verdenking van calamiteiten kunnen de beelden teruggekeken worden door de houders. Zowel alle medewerkers als ouders zijn hiervan op de hoogte. Wij zullen dit tijdens de rondleiding aan ouders en medewerkers toelichten.

Indien een medewerker de mening of gevoelens over het gedrag van een collega niet met die collega durft te bespreken, dan kan de medewerker bij de directrice van Little Happiness terecht.

Ouders kunnen met hun zorgen terecht bij de directie van Little Happiness.

Kinderdagverblijf Little Happiness hanteert de volgende maatregelen om het vier ogen principe verantwoordt uit te voeren voor kinderen en medewerkers:

- Alle medewerkers hebben trainingen gekregen in het geven van feedback, waardoor een open aanspreekcultuur bestaat. Dit betekent dat we regelmatig oefenen met het geven en ontvangen van feedback. Ook bij functioneringsgesprekken komt het geven en ontvangen van feedback. Ook bij functioneringsgesprekken komt het geven en ontvangen van feedback als vast punt aan de orde.

5.8 Achterwacht

De deuren van kinderdagverblijf Little Happiness worden in de ochtend geopend, of in de avond afgesloten door minimaal 1 bevoegde pedagogisch medewerker. Het is dan rustig. Één tot anderhalf uur na opening, of tot een uur voor de sluiting is er één (of meerdere) andere bevoegde pedagogisch medewerker. In geval van calamiteiten heeft kinderdagverblijf Little Happiness een achterwacht regeling. Dit betekent dat er bij calamiteiten iemand binnen een kwartier aanwezig moet zijn. Het lijstje met telefoonnummers van de collega's die achterwacht hebben, hangt op de locatie.

Dit zijn altijd Lara van Dijken en Noa Maatkamp, ze kunnen binnen 15 min op locatie zijn.

6 Kinderen in beeld

6.1 Mentorschap

Vanaf 2018 geldt dat ieder kind recht heeft op een mentor. Bij kinderdagverblijf Little Happiness hebben alle kinderen een mentor. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkt op de groep van het kind. Door de 'eigen' mentor kinderen is er meer ruimte voor de pedagogisch medewerker om een paar kinderen echt goed te leren kennen. Hierdoor kunnen we beter inspringen op de behoefte van deze kinderen.

De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind te bespreken. Voor alle kinderen tot 4 jaar zal de mentor het kind-volg- systeem invullen. Ouders worden minimaal 1x per jaar uitgenodigd voor een gesprek waarin het welbevinden en de ontwikkeling van hun kind centraal staan.

De ouders worden tijdens het intakegesprek op de hoogte gebracht wie de mentor van hun kind is.

6.2 Kind-volgsysteem

Bij kinderdagverblijf Little Happiness houden de pedagogisch medewerkers de ontwikkeling van alle kinderen in de gaten. Om tot een goede ontwikkeling te komen is het van belang dat de kinderen zich goed voelen in de opvang. Het volgsysteem zorgt ervoor dat we voor ieder kind acties kunnen ondernemen die aansluiten bij de beleving en ontwikkeling. Waar veel volgsystemen gericht zijn op enkel de ontwikkeling van kinderen, kijken wij juist ook naar de beleving. Wanneer een kind zich goed voelt en intens bezig kan zijn, kan de pedagogisch medewerker zien of het kind in ontwikkeling is en hoe het kind het beste ondersteund kan worden. Ondersteuning bieden we in verschillende vormen, zoals:

- Geruststelling
- Uitdaging
- Prikkelen
- Complimenten geven
- Activiteiten

Het belangrijkste is dat we ieder kind uniek laten zijn en dat we onze begeleiding aanpassen aan de behoefte van het kind.

6.3 Samenwerken met school en doorgaande ontwikkelijn

Voor peuters die de overstap naar het basisonderwijs maken is het belangrijk dat de school de informatie krijgt die nodig is om direct op een goede manier in te spelen op de ontwikkeling van een kind. Wij vragen ouders toestemming voor een rechtstreekse overdracht naar de school. Dit zullen wij doen via een overdrachtsformulier vanuit het kinderdagverblijf, deze zijn te vinden op locatie in de werkmap. Ook als een kind buiten school naar de BSO gaat, vragen wij toestemming aan ouders om hetzelfde overdrachtsformulier ook te delen met de BSO waar het kind heen zal gaan.

7 Algemeen

7.1. Eten en drinken

Het gebruiken van maaltijden en tussendoortjes dienen wij bij kinderdagverblijf Little Happiness als een gezamenlijke activiteit. Het gaat hierbij niet alleen om het eten en drinken, maar ook om het contact met elkaar. Het gaat hierbij om het gezellig samen zijn en een rustmoment op de dag te creëren. Er is aandacht voor elkaar, er wordt gepraat en gezongen. Bij dit samen eten besteden we aandacht aan eenvoudige tafelmanieren. Hierbij is het voorbeeld van de pedagogisch medewerkers belangrijk.

Kinderdagverblijf Little Happiness vindt het belangrijk dat de kinderen goede en gevarieerde voeding binnen krijgen. Kinderen krijgen iedere dag vers fruit aangeboden. Daarnaast worden er als extraatjes komkommers, paprika's en tomaten gegeven. De peuters krijgen eenmaal per dag melk of een ander zuivelproduct zoals yoghurt. Op de andere drinkmomenten wordt water of thee aangeboden. Als lunch wordt er brood aangeboden. Wij geven de kinderen geen snoep hooguit bij speciale gelegenheden, zoals Sinterklaas. Een andere uitzondering is als een kind trakteert, traktaties worden altijd mee naar huis genomen.

Kinderdagverblijf Little Happiness biedt als voeding voor baby's Nutrilon aan mochten ouders andere voeding wensen, dienen ze dit zelf mee te geven.

7.2 Verschonen en zindelijk worden

Bij kinderdagverblijf Little Happiness worden de kinderen op vaste tijdstippen verschoond en natuurlijk ook tussendoor als het nodig is. De luiers worden door kinderdagverblijf Little Happiness verstrekt. Zindelijk worden gebeurt op het kinderdagverblijf meestal van zelf. Kinderen raken al snel vertrouwd met naar de wc of op het potje gaan. Jongere kindjes zien oudere kinderen naar de wc gaan.

Spelendwijs toont het kind er meer belangstelling voor en wanneer het een serieuze vorm krijgt, stemmen we met ouders af hoe we het kind hierin zullen begeleiden.

7.3 Slapen

Naast eten en drinken is slapen bij de dagopvang een vast ritueel. Om alle indrukken en belevenissen op een drukke dag te verwerken is een rustperiode voor kindjes erg fijn. Voor het slapen worden kinderen voorbereid op het naar bed gaan door dagelijks terugkerende handelingen. Zo wordt het slapen gaan een gewoonte waar het kind naar toe leeft. De pm'ers kleden de kinderen uit, dreumesen en peuters worden zo veel mogelijk gestimuleerd dit zelf te doen. De kinderen worden verschoond of gaan naar het toilet. Ze krijgen een speen of knuffel aangeboden en worden in hun bedje gelegd en lekker in gestopt. De oudste peuters die niet meer slapen bieden we tussen de middag een rustige activiteit aan, zoals rusten op stretcher met een boekje, of een activiteit aan tafel. De bedjes worden elke week verschoond tenzij de bedjes eerder vies zijn. De slaapkamer wordt dagelijks goed geventileerd. Wij bakeren uw kindje alleen op als u hiervoor schriftelijk toestemming voor heeft gegeven. Dit geldt ook voor buikligging

7.4 Dagplanning

Dagplanning Kinderdagverblijf Little Happiness

6:30	Materialen klaarleggen
6:30 tot 9:00	Kinderen worden gebracht/ spelen met de klaargelegde materialen
9:00 tot 9:30	Opruimen en begroeting kring (voorlezen)
9:30 tot 10:00	Fruit eten/ kleintjes flesvoeding of fruithapje
10:00 tot 10:30	Naar de wc, luiers verschonen, baby's naar bed
10:30 tot 11:30	Vrij spelen, activiteiten, buiten spelen
11:30 tot 12:30	Tafel dekken, lunch (ook flesvoeding), tafel afruimen
12:30 tot 13:00	Naar de wc, luiers verschonen, slapen

13:00 tot 14:30	Rustmoment, activiteiten in kleine groep met opblijvers
14:30 tot 15:00	Kindjes uit bed, luiers verschonen en naar de wc
15:00 tot 15:45	Eet en drinkmoment, kletsen en boekje voorlezen
15:45 tot 16:45	Vrij spelen, activiteiten, buiten spelen
16:45 tot 17:15	Eet en drinkmoment
17:15 tot 18:30	Spelen in hoeken, ouders halen kinderen op, opruimen

7.5 Uitstapjes

Kinderdagverblijf Little Happiness maakt regelmatig uitstapjes. Dit is leuk voor de kinderen en het breekt de dag. Kinderdagverblijf Little Happiness heeft in het intakeformulier een toestemmingsformulier voor kleine uitstapjes. Sommige ouders willen echter specifiek op de hoogte worden gesteld van kleine uitstapjes. Wij vragen deze ouders dan ook altijd mondeling om hun toestemming. Aangezien wij over een buitenspeelplaats beschikken en buiten spelen voor kinderen erg belangrijk vinden zullen wij bij mooi weer veel met de kinderen naar buiten gaan. Ook beschikken wij over een bolderkar waar we regelmatig mee op pad gaan voor een heerlijke wandeling of leuke uitstapjes met de kleintjes, uiteraard als het weer het toelaat, kleine uitstapjes zijn onder andere: naar de speeltuin, het park, kinderboerderij, winkels, ballorig. Hoe ons uitstapje er precies uit ziet, staat in ons protocol beschreven. Deze is te vinden op locatie, ouders zullen deze lezen voor het eerste uitstapje van hun kind en zullen hier een toestemmingsformulier voor ondertekenen.

7.6 Afname extra dagen of ruilen van dagen

Ouders sluiten een contract af met kinderdagverblijf Little Happiness, hierin staat hoeveel uren en op welke dagen zij opvang afnemen. Het is mogelijk om extra dagdelen af te nemen of van de dag te ruilen, in overleg met de locatiemanager. Dit kan alleen als de capaciteit van de groep het toelaat, wij moeten ons altijd aan de beroepskracht kind-ratio houden.

7.7 Veiligheid en hygiëne

Veiligheid en hygiëne is bij Kinderdagverblijf Little Happiness zeer belangrijk. Zo beperken we het risico op ziekte en ongelukken. Wij leren kinderen bijvoorbeeld al vroeg dat het belangrijk is om op te ruimen en handen te wassen. Kinderen vinden

het allemaal prachtig en vooral als wij er bij zingen.

Kinderen in een kinderdagverblijf lopen nu eenmaal een verhoogd risico op infectieziekten. Niks abnormaals of ernstig, wij doen er wel alles aan om het te voorkomen. Zo worden meubels, speelgoed, keuken en sanitair dagelijks ontsmet.

7.8 Ziekte en ongevallen

Zieke kinderen zijn bij hun eigen ouders het beste af. Ouders vragen we om hun verantwoordelijkheid te nemen. Is of wordt uw kindje ziek, dan vragen wij u om uw kind zo spoedig mogelijk op te komen halen. Dit doen wij omdat het fijner is voor uw kindje om thuis te zijn en tevens voor de veiligheid van al onze andere kinderen.

Een ziek kind verdient extra aandacht en zorg. Die kunnen wij hen niet bieden. Kinderopvang Little Happiness legt de grens bij een lichaamstemperatuur van 38,5 graden en/of open blaasjes, zoals bij een koortslip, waterpokken, of krentenbaard.

Alle kinderen zijn ingeënt conform het Rijksvaccinatieprogramma. Little Happiness waarborgt dat alle kinderen zijn ingeënt door middel van het intakeformulier. Ouders vullen hier in of hun kinderen zijn ingeënt.

Als er een ongeval plaatsvindt met een kind waarbij eerste hulp nodig is, wordt er direct contact opgenomen met de huisarts van het kind of de dichtstbijzijnde huisarts van de locatie en de ouders.

7.9 Inspectie GGD

Kinderdagverblijf Little Happiness wordt gecontroleerd door de GGD. Deze inspectie vindt minimaal 1 maal per jaar plaats. Rapporten zijn altijd te lezen via de website Kinderdagverblijf Little Happiness en op de site www.landelijkregisterkinderopvang.nl.

8. Ouders

8.1 Oudercommissie

Kinderopvang Little Happiness hecht veel waarde aan een open en betrokken samenwerking met ouders. Wij vinden het belangrijk dat ouders zich gehoord voelen en actief betrokken zijn bij de opvang en ontwikkeling van hun kind(eren).

Hoewel er op dit moment nog geen oudercommissie is, streven wij ernaar ouders op verschillende manieren te betrekken bij de opvang. Zo nodigen wij ouders uit om

mee te denken over het beleid en staan wij open voor ideeën, suggesties en feedback. Daarnaast proberen wij ouders waar mogelijk te betrekken bij activiteiten, zoals uitjes of andere gezamenlijke momenten.

Door regelmatig contact en een laagdrempelige communicatie werken wij samen met ouders aan een prettige, veilige en kwalitatieve opvangomgeving. Op deze manier blijven wij onze opvang samen met ouders verder ontwikkelen en verbeteren.

8.2 Signalering

Elk kind ontwikkelt zich op zijn eigen manier. Het kan zijn dat het kind opvallend gedrag vertoont of dat er iets opvalt in de ontwikkeling. Wanneer wij ons zorgen maken over de ontwikkeling of het gedrag van een kind, zullen wij dit met ouders bespreken. Zo nodig kunnen wij helpen de weg te vinden naar deskundige hulp. De ouder is vanaf het begin betrokken en heeft bij beslissingen altijd de leiding.

De ontwikkeling van de kinderen monitoren en registreren wij met behulp van het kindvolgsysteem. Indien de observaties aanleiding geven tot extra ondersteuning van het kind op 1 of meerdere ontwikkelingsgebieden, treedt kinderdagverblijf Little Happiness in overleg met de ouders. In dit overleg benoemt Little Happiness de mogelijkheden van het inschakelen van externe partijen.

Hierbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld:

- Logopedist
- Centrum voor jeugd en gezin
- Huisarts
- Jeugdgezondheidszorg

8.3 Klachtenreglement

Kinderdagverblijf Little Happiness probeert de zorg en opvang van uw kind(eren) zo goed mogelijk te laten verlopen. Toch kan het gebeuren dat een ouder ergens ontevreden over is. Als een ouder een klacht heeft, hopen we dat deze zich eerst tot ons zal wenden, zodat we gezamenlijk kunnen proberen tot een oplossing te komen. We raden ouders eerst aan de klacht met degene waarop de klacht betrekking heeft te bespreken. Mogen de betrokkenen er samen niet uitkomen, kan de ouder zich wenden tot de directie. De directie is uiteindelijk verantwoordelijk voor de kwaliteit van de kinderopvang.

Mocht de interne klachtafhandeling niet leiden tot een passende oplossing dan kunnen ouders voor informatie, advies en mediation terecht bij (Klachtloket Kinderopvang), gevestigd in Den Haag; www.klachtenloket-kinderopvang.nl. Er kan ook een aanmelding van het geschil worden gedaan bij de Geschillencommissie; www.degeschillencommissie.nl.

8.4 privacy

Kinderdagverblijf Little Happiness bewaard documenten met privacygevoelige informatie op het kantoor in een archiefkast. Deze informatie is alleen toegankelijk voor de leidinggevenden.

9. Externe contacten en relaties

Vanuit kinderdagverblijf Little Happiness is een samenwerkingsverband met een externe instantie mogelijk. Indien een instantie kinderdagverblijf Little Happiness om informatie verzoekt over een kind en/of ouders, worden de betreffende ouders hier altijd vooraf over geïnformeerd en wordt hun toestemming gevraagd.

De externe contacten vanuit kinderdagverblijf Little Happiness kunnen de volgende instantie betreffen:

- Het consultatiebureau; met name voor vragen op het gebied van voeding en lichamelijke ontwikkeling
- De GGD: bij deze instantie moeten bepaalde ziektes beheersen in het kinderdagverblijf gebeld worden. Wij kunnen bij de GGD terecht met vragen over een bepaalde ziekte en hoe wij daar het beste mee om kunnen gaan. De GGD als toezichthouder inspecteert jaarlijks het kinderdagverblijf.
- Basisscholen; voor overdracht als een kind 4 jaar wordt.
- Opleidingen: diverse scholen die pedagogisch medewerkers opleiden.
- Andere instanties afhankelijk van een specifieke hulpvraag
- De bibliotheek; voor leesactiviteiten, lenen van boeken

